

Egy évre	12 korona
Félévre	6 korona
Negyedévre	3 korona
Egyes szám ára	8 fillér.

HATÁRŐR

UJVIDÉK
1907. aug. 18, vasárnap
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Ujvidék, Ferencz József-tér
Kéziratokat nem adunk vissza
Megjelenik szerda, péntek
és vasárnap reggel.

AZ ORSZÁGOS FÜGGETLENSÉGI ÉS 48-AS PÁRT DÉLVIDÉKI HIVATALOS LAPJA

Lapvezér: Teleki Árvéd gróf.

A bán parlamenti állása.

A Határőr részére írta: Kalmár Antal.

Supilóék lármásan hirdetik, hogy a horvát bán kinevezése törvénytelen volt, Rakodczyt Horvátország törvényes bánjának el nem ismerik, s fenyegetőznek, hogy a bánat vád alá fogják helyezni és állásából el fogják mozdítani. Kétségtelen azonban, hogy ezek az izgatások és fenyegetések éppen olyan hamis közjogi alapra vannak fektetve, amilyen hamis az az alap, amelyre a külön államiságot követelő nagyhorvát törekvések tamaszkodnak. A nagy horvátok szerint van külön horvát állam, külön horvát király, külön horvát állami szuverénitás, külön horvát főhatalom, külön horvát állami terület, külön horvát nemzetközi egyeniség, külön horvát-magyar perszonálunió, vagy realunió — és mindezek eredményeképpen van külön horvát parlamentarizmus, a horvát autonomikus végrehajtó hatalom, parlamentáris végrehajtó hatalom, a végső konzekvenciája pedig az, hogy a horvát bán állása felelős parlamenti állás.

Arra itt most nem terjeszkedünk ki, hogy a horvát autonomikus, tehát éppen ezért korlátolt és csonka törvényhozás nem foglalhatja magában az államiság legfőbb kellékét: az államhatalomban foglalt jogok egyetemes összességével való önálló, független és korlátlan rendelkezést; tehát azzal sem foglalkozunk, hogy az államiságból a fenálló közjog szerint mennyit bir Horvátország és mennyit nem: hanem röviden csak azt vizsgáljuk, hogy van-e horvát parlamentarizmus és a bán kormányrendszer

nevezhető-e parlamenti kormányrendszernek?

A parlamenti jognak az a legelső szabálya, hogy a parlamentarizmusnál az állam minden életnyilvánulása a parlamentnek nem ugyan hatalma, de befolyása alatt áll. Már most azonban lehet-e ilyen értelemben vett parlamentarizmusról beszélni ott, ahol mint Horvátországban is, az állami életnyilvánulások közül csakis az autonomikus ügyek állanak a horvát törvényhozás befolyása alatt, de még ezek sem a maguk teljes függetlenségében, mert hiszen Horvátországnak még az a korlátolt csonka törvényhozása is, amely az autonomikus ügyekre kiterjed, még ez a törvényhozás is annyiban a budapesti végrehajtó hatalom közvetlen ellenőrzése és ingerenciája alatt áll, amennyiben a zágrábi autonomikus törvényhozás minden — a törvények hozására irányuló — cselekedeteinek a budapesti független felelős minisztérium retortáján kell keresztül menni. Eppen ezért a megköötöttségénél fogva a zágrábi országgyűlés parlamenti országgyűlésnek nem is nevezhető.

Már most az a kérdés, hogy Horvátországnak ebben a csonka és korlátolt törvényhozási szervezetében a bán milyen közjogi és politikai állást foglal el?

A bán feje a horvát autonomikus végrehajtó hatalomnak, de a mint csonka a horvát végrehajtó hatalom akképen csonka a horvát végrehajtó hatalom is. A bán végrehajtó hatalom azonban nemcsak azért csonka, mert kifejezetten csak a horvát autonomikus ügyekre terjed ki, hanem azért is, mert a bán ellenjegyzés érvényessége a magyar minisztérium

egyik tagjának, a horvát miniszternek ellenjegyzésétől függ. Vagyis: bármely, a Horvát-Szlavonországokra vonatkozó királyi határozat és kinevezés csak akkor érvényes, ha a bán ellenjegyzése mellett ott van a magyar minisztérium horvát miniszterének az ellenjegyzése is. Nem egyéb ez, mint az 1848. évi III. törvény-cikknek a horvát autonomikus ügyekben való érvényesülése.

A törvény eme rendelkezésénél fogva tehát még a horvát autonomikus ügyekre vonatkozó végrehajtó hatalom is a magyar minisztérium ingerenciája, befolyása alatt áll. A csonka autonomikus horvát végrehajtó hatalom és a szintén csonka horvát törvényhozás között, ék gyanánt áll a magyar minisztérium, és így a horvát törvényhozás, és a horvát végrehajtó hatalom között nincs meg, de nem is lehet meg az a közvetlen, hogy ne mondjuk bizalmi kapcsolat, mely a parlamentarizmusnak legelső követelménye. Ezért nincs Horvátországban parlamenti kormányrendszer (még az autonomikus ügyek tekintetében sem), s ezért nincs a horvát bánnak sem közjogi állása, sem politikája köve a horvát országgyűlés többségéhez, amit olyképen is lehet kifejezni, hogy Horvátországban a bán végrehajtó hatalom — a törvény rendelkezésénél fogva — erősebb a horvát országgyűlésnél.

Ezekből a rideg közjogi szabályokból okszerűen, következik már most az, hogy a horvát bán csakis a magyar végrehajtó hatalom budapesti exponenseinél, vagy egyenesen csak a királynál bukhat meg, — de bizalom hiányában

Embervadászat.

— A Határőr eredeti tárcája. —

Írta: Zöldi Márton.

Az áldatlan 1850-ik esztendő márczius havának utolsó napjaiban Kerecsényi Imre volt honvédtüzérhadnagy, ki hónapok óta az Ilkey családnál rejtőzött, menekülni volt kénytelen.

Valaki feljelentette a zsandároknak. Annak a szomorú időnek legnyomoroságosabb, legundorítóbb hajtása a kém volt.

Este 6 órakor történt hogy egy fiatal szabómester Kiss Pál benyitott az Ilkeyék nagy fehér hazába, mely a város szélén a Kőrösparton terült el. A tornácón Ilonával találkozott, Ilkey Péter hajadon leányával.

— Kisasszony, mondotta a fiatal szabómester, azt hiszem, ösmer engem?

— Igen, hangzott kissé határozatlanul.

— Én Kiss Pál vagyok, szabó mester, nagyon fontos üzenetet hoztam.

— Kinek?

— Az Önök ispánjának... tetszik érteni?

Kerecsényi Imre mint ispán tartózkodott Ilkeyéknél, s többnyire a tanyán volt Olyvéd mellett a három Kőrös összefolvásánál.

A fiatal leány félhomályban is látta, hogy Kiss Pál arcán nyugtalanság önti el. A hangja is tompán csengett, mint a megriadt embereké. Megsejtette a veszedelmet. Gyorsan, energikusan intézte a kérdést.

— Valami baj fenyegeti az ispánt?

— A legkomolyabb baj, kisasszony. Feljelentették s a zsandárok már talán utban is vannak üldözésére.

— Jézus Mária.

— Kisasszony, mondotta a fiatal szabó itt imádság nem használ. Meg kell menteni az ispán urat, azért jöttem.

Ilona Kezét nyujtotta.

— Köszönöm

— Arra még ráérünk... Tudom hogy ön

a menyasszonya... hol van a kedves uraatyja?

— Nincs itthon, csak holnap estére várjuk.

A szabó közelebb lépett.

— Akkor nekünk kell cselekedni... Hol van az ispán ur?

— Bent a dohányszóban.

— Annál jobb... menjünk hozzá.

Kerecsényi nyugodtan ült a dohányszóban, hol két gyertya mellett egy nagy angol ujságot olvasott. Mikor meghallotta, hogy miről van szó, mosolyt erőltetett arcára. Meg akarta menyasszonyát nyugtatni.

— Teringettét, mondotta, ha így áll a dolog, akkor egy házzal odább kell állani.

— Felkelt és Ilona válára tette a kezét.

Már harmadszor esik meg velem, hogy rejtekhelyemet el kell hagynom. Megtanultam a bujdosás fortélyait. Különbön is zsebemben van a külföldre szóló ut'avél. Ne félj, Ilona, itt csak arról van szó, hogy az ember ne veszítsen el egy pillanatott sem. Hamar magamra kapom ezt a jó bárányszőr bekecset.

— A fiatal szabó elébe állt.

— Megálljon ispán ur, ezt a bekecset én veszem magamra.

— Ön?

„Waltham“

A LEGMEGBIZHATÓBB
ZSEBÓRA
KIZÁRÓLAGOS ELÁRUSÍTÓ

Regényi István

ÉKSZERÉSZ, ÓRÁS, LÁTSZERÉSZ, VÉSŐK. Legnagyobb raktár arany,

ezüst és drágakő ékszerekben, látszerészeti, cikkeken legdusabb
ohinal ezüst raktár.

Zágrábban soha! Manapság tehát, amikor a horvát szarvak tulságosan megnöttek: a bán az erősebb közjogi állásának a kihasználása elsőrendű magyar politikai feladat.

A törvényben ugyan benne van, hogy a bán a horvát-szlavon országgyűlésnek felelős, ez a felelősség azonban éppen a bán felelőssége részletesen szabályozó 1874. január 10-iki horvát törvény szerint nem politikai, nem parlamenti felelősség, hanem csakis a törvényszék, és pedig különösen a magyar-horvát kapcsolat megsértéséért bármely közfunkcionáriusnak, tehát a bánnak és osztályfőnökeinek is kijáró jogi felelősség. Ennek a jogi felelősségnek azonban a horvát országgyűlés bizalmához, vagy bizalmatlanságához semmi köze nincsen, és így Rakodczay közjogi állása e tekintetben — akár bírja a horvát országgyűlési többség bizalmát, akár nem — teljesen megtagadhatatlan. A horvátok például nem helyezkedhetnek arra az álláspontra, hogy mivel a bán nem bírja a horvát közjövédelmeket, mert a pénzügyek tekintetében a horvát országos kormány a magyar végrehajtó hatalomnak, és nem a horvát országgyűlésnek a közege gyanánt szerepel.

Éppen ezért álmodoznak Supiloék Horvátország önálló pénzügyéről, és arról, hogy a horvát autonomikus végrehajtó hatalmat a magyar miniszteriumtól függetlenné tegyék, és pedig legelső sorban attól, hogy a bán ne a magyar miniszterelnök ajánlatára és ellenjegyzése mellett, hanem ennek mellőzésével, közvetlenül nevezze ki a király. Ezek a nagy-horvát álmok azonban csak akkor következhetnek el, ha Magyarország mind az erőhatalom, mind pedig a jog szempontjából a gyöngébb fél lenne horvátországgal szemben.

Földeink lecsapolása.

Kulturmérnöki szakvélemény.

Amikor Schmidt Ödön, budapesti m. kir. kulturmérnök, miniszteri kiküldött ittlétéről és megfigyeléseiről hiradással voltunk, megígértük, hogy mihelyt a szakértői vélemény megérkezik, azt lapunkban közzé fogjuk tenni.

- Én. A kucsmat is. Termetünk meglehetősen egyforma.
- De mi célja annak?
- A fiatal szabó arcán fájdalmas vonás húzódott végig. Tekintetéből, hangjából különös szomorúság áradt.
- Ne kérdezzé, mondotta tétován, nekem önt meg kell mentenem. Meg, minden áron, még az életem árán is. Ehhez szükségem van a bekecsre és a kucsára. A zsandárok a nagy füzestől egész a szalontai erdőig engem fognak üldözni... Ön siessen azalatt menekülni.
- De nem lesz önnek ebből baja?
- Semmi, mindenre gondoltam... Ne huzzuk beszédrel az időt.
- Azzal gyorsan magára kapta a bárányszőr bekecsét és kucsát.
- Isten önnel, mondotta az üldözött honvédtisztnek és mielőtt még egy kérdést is intézhettek hozzá, elrohant.
- Három órával később a félhold sugara két zsandár szuronyból csalt ki apró sugarakat a kigyós mizsei országúton. Az egyik zsandár értelmes, magas homloku ember volt, tömött szőke bajusszal. Társa, ki mellette haladt, alacsouy, zömök férfiú volt degenerált, közöm-

Schmidt Ödön szakértői véleménye tegnap érkezett le a városhoz és mi azt közérdekű voltára való tekintettel alább egész terjedelmében közreadjuk:

Budapesti m. kir. kulturmérnöki hivatal. 917/1907. szám. Ujvidék szab. kir. város tekintetes polgármesteri hivatalának Ujvidék.

Ujvidék szab. kir. város tanácsa a város közönsége nevében felterjesztést tett a nagyméltóságú földmivelésügyi Miniszter urhoz, melyben a város közvetlen közelében elterülő bűzös mocsarak, valamint a város tulajdonát képező mély fekvésű földjeinek lecsapolása végett szakközleg kiküldetését kéri. A földmivelésügyi miniszter úr Ó Excellenciája a kérvényt sürgős elintézés végett hivatalunknak adta ki. Hivatalunk érintkezésbe lépve a város tanácsával, mindenek előtt helyszíni szemlét tartott szükségesnek, mely szemle hivatalunk szakközlegének, a város két tanács-tagjának és a városi mérnöknek részvételével folyó évi augusztus hó 6-án meg is tartott, mely helyszíni szemle alapján véleményünket a következőkben adjuk elő.

Egész általánosságban előre kell bocsátanunk, hogy a helyszíni szemle alkalmával is, — dacára a hosszan tartó szárazabb időjárásnak, — megállapítható volt, hogy a városi beépítés magasabban fekvő belső területe úgyszólván köröskörül részben mocsarakkal, részben mély fekvésű területekkel van körülvéve, mely területekről a vízfolyás hiánya miatt s azon körülménynél fogva, hogy a jelzett területnek egy részére a város és gyárak szennyvizei is bevezettetnek, a közegészséget veszélyeztető káros kiközölgések származnak. Különösen áll ez a nagy és kis limánról, az u. n. disznófok körüli területekről és a várostól délre a Duna és Ferencz József hajózó csatorna közt fekvő területekről.

A városnak eminens érdeke, hogy a megnevezett területeket a poshadt víztől megszabadítsa nemcsak a közegészség fontos érdekeinek szempontjából, hanem városrendezési tekintetekben is, mert egy helyesen körösz túlvitt lecsapolás nemcsak a közegészségi viszonyokat fogja megjavítani, hanem további alapot fog nyújtani a város természetes és a Dunafelé irányuló fejlődésének, a város értékes területeket fog nyerni, melyek sokszorosan meghaladják a lecsapolásba befektetendő költségeket.

Hasonlóképp lecsapolandók lesznek a pirosi, kiszácsi út mellett fekvő mély fekvésű ez időszerinti legelők, a Klisza alatti földek és a nagy rét is. Utóbbira hivatalunk 1897-ben már készített is egy lecsapolási tervezetet, mely azonban ez ideig tudomásunk szerint végrehajtva nem lett.

Ezen utóbb nevezett és jelentékeny kiterjedésű terület lecsapolása által is a közvagyon jelentékenyen emelkedni fog.

Nem kételkedünk abban, hogy előadottak folytán Ujvidék szab. kir. város közönsége

bős arccal, melyből a ferde nagy orr, ijesztően emelkedett ki

— Bizonyos, kérdezte az alacsonyabb zsandár, hogy erre szökött meg?

— Egész bizonyos, válaszolt a másik. A pék látta. Már tegnap óta leselkedik utána.

— Komisz ember az a pék, mondotta a butaképi zsandár.

A másik vállat vont.

— Hát igen, kém, spicli... Olyannak is kell lennie.

Nekünk mindenesetre megkönnyítette a munkánkat. Pontosan leírta, hogy milyen bárányszőr bekecs és milyen kucsma van rajta. Az idő sokkal hűvösebb, semhogy utközben levethetné... Azt hiszem, holnap délre már vason kísérjük vissza.

Az értelmes arcú zsandár jóslása nem vált be. Ez az ember nem szívesen teljesítette azt a szolgálatot, mit hivatása elébe szabott. Nem törődött volna vele, sőt talán örült volna titkon, ha az üldözött honvédtiszt megmenekül, anélkül, hogy őt, a zsandárt, szolgálati mulasztás terhelte volna. De a szolgálatot szigorúan értelmezte. Már éjjel volt, mikor a csorvasi csárdást felzörgette... Valószínűnek

saját jól felfogott érdekében támogatni fogja a városi tanács által helyes irányba terelt ügyet és sietni fog a közegészségügyi tekintetből immár elhalaszthatatlan lecsapolást keresztül vinni.

A helyszíni szemle alapján természetesen hivatalunk még nincs abban a helyzetben, hogy a város közönségét a meglehetősen nagy kiterjedésű lecsapolás költségeiről még csak hozzávetőlegesen is tájékoztathassa mert arra nézve előzőleg felvételek szükségesek, melyek alapján azután a részletes műszaki tervezet kidolgozható.

Tájékoztásul azonban annyit jelezhetünk, hogy a művellet keresztülvitele úgy gazdasági, mint pénzügyi tekintetben felette ajánlatos és a közvagyonnak tetemes emelkedését fogja eredményezni.

Amenyiben a város közönsége a lecsapolás tervezetét és a felvételeket hivatalunk útján óhajtja elkészíttetni, úgy szíves tudomására hozzuk a Tek. polgármesteri hivatalnak, hogy az esetben csak a felvételt teljesítő vízmester költségei fogják terhelni a város közönségét, a tervezet elkészítése, a költségelőirányzatok megállapítása stb. a hivatal részéről díjtalanul történik.

A műszaki felvételek a felvételi adatoknak kiszámításával és papírra való felrakásával együtt a helyszínen járt szakközlegünk számítása szerint mintegy 3-4 hónapi időt és hozzávetőlegesen 900 korona költséget igényelnek. A felvételi költségek fedezésére egyelőre 400 korona a csatolt ellennyugta felhasználásával a budapesti IX. ker. állampénztárba lesz befizetendő és a befizetés teljesítését igazoló állampénztári nyugta pedig hivatalunknak bemutatandó, mert szabályzatunk szerint a befizetés megtörténte után küldhetjük csak ki vízmesterünket. A bemutatott állampénztári nyugtát hivatalunk betekintés után visszazármatatja.

A város közönségének elhatározásáról mielőbb tájékoztatást kérünk, hogy ahoz képest intézkedhessünk.

Megjegyezni kívánjuk még, hogy a fentebb említett 900 koronában csak a vízmester személyes járandóságai vannak betudva, a felvételekhez szükséges napszámásokat, karókat stb. a város közönsége tartozik előállítani.

Budapest, 1907. évi augusztus 11-én.

Schmidt Ödön,
kir. kulturmérnök, hivatal főnök.

A szakértők a légszeszgyár megváltásáról.

— Több cikk. — (II.)

Az utcaterületeken fekvő csőhálózat a melékelt kimutatás szerint összesen 29.577 méter, átmérője 7 angol hüvelyektől (175 mm.) egész 1/4"-ig (20 mm.) terjed. Az összes hosszából 18.484 m. öntött vas, 11.093 m. kovácsolt vas-

tetszett, hogy az üldözött ember itt tartja az első pihenőt.

A csárdás sietve nyitott ajtót a hatalom rettegett fegyveres embereinek. Arra a kérdésre, hogy nem volt-e ott esetajt egy bárányszőr bekecses és kucsma uri forma ember, sietett a következőt válaszolni:

— Dehogyan nem, nincs egy órája sem, hogy itt járt. Piritóst evett és három félme-szely bort ivott. Egy kis szalonnát is vitt magával az utra.

— Hát arról nem beszélt, faggatta a zsandár, hogy honnan jön és merre igyekszik?

— De igen, válaszolta a csárdás. Elmondotta, hogy a bisei tanyáról jött, amelyik az Ilkey uraságé, hogy ott ispán volt, de most valami baj miatt el kellett gyűnnie. Az éjszaka Csabán fog meghálni, ott sok az ösmerőse. Emlegetett valami Rolkót...

— Rolkót?

— Igen.

Hajnaltól a két zsandár Csabán volt, hol az ott állomásozó zsandárok segélyével megtalálták Rolkó házat. Az öreg ur már ébren volt és készséggel adott választ a zsandároknak.

— A Kerecsényi urat keresik? Itt volt...

ból készült. A csövek állapotáról ezzel az alkalommal nem győződhetünk meg, mert az hosszabb ideig tartó vizsgálatot kívánna, a minék a további tárgyalások folyamán kell sorra kerülnie.

Valószínű azonban, hogy az öntöttvasvezetékek egészen jó állapotban lesz, mert az öntöttvas-csövek 40—50 évig is teljesen kifogástalan állapotban szoktak maradni. Az öntöttvas-csövek méretezése is megfelelő a mai viszonyokhoz mérten, sőt a mai fogyasztásnak még jelentékeny fokozását is elbírák. Egyébiránt az újabb területek gázvilágítással való ellátása alkalmával úgy is újabb csővonalak fognak létesülni, melyek a régiek is kiegészítik.

Más az eset azonban a feltűnően nagy mennyiségű kovácsolt vezetékekkel szemben. Egyáltalában érthetetlen, hogy a gázgyár építői, kik a gyártelepen nagy előrelátást és szolidaritást tanúsítottak, hogy járhattak el a hálózatnál ily gondatlan felületességgel és fősvénységgel. Földben elhelyezett vezetékekül már 30 évvel ezelőtt sem használtak kovácsolt vascsövet, mert az gyakran már 10—20 év alatt is teljesen elpusztult. Szintoly mértékben szokatlan és az általánosan ismert műszaki szabályokba ütköző, hogy 40 mm. belvilágúnál szűkebb csövek használtassanak fel utcai vezetékekhez. A Temerin-i és Kiszácsi-utcákon több száz méter hosszban lefektetett $\frac{1}{4}$ hüvelykes kovácsolt csővezeték kétségkívül unikumnak nevezhető újabb időben létesült gyárnál. Ebből pl. egy egyszerű házi installáció sem ágaztatható le és nem felel meg a szerződés 2., 4. és 14. szakaszaiban kifejezett követelményeknek és jogosnak tartanak a város oly kívánságát, hogy e kifogás alá eső hálózati részek még az átadás előtt a társulat által saját költségén kicseréltesse.

Az utcai lámpák állapota gyenge és elhanyagolt. Festésük lekopott, több helyen törött alkatrészek és üvegezések láthatók. A reflektorok sok helyen hiányoznak vagy tönkrementek. Hogy a hiányok mily mértékben legyenek a társulat költségén az átadás előtt helyrehozandók, ez a későbbi tárgyalások során lesz megállapítandó.

II.

A gázgyár üzleti eredményeire az utolsó években minden esetre befolyással volt az a körülmény, hogy a megváltás eshetősége, sőt valószínűsége előtt állván, egyrészt a gyár is tartózkodott üzletkörüének nagyobb mértékű fejlesztésétől, amennyiben az újabb befektetéseket tett volna szükségessé, de más részről a város mint hatóság, de meg a közönség is várakozó álláspontot foglalt el, mivel hogy joggal remélhette, hogy megváltás esetén kedvezőbb feltételek mellett juthat majd a gázvilágításhoz.

Mindazonáltal a gázfogyasztás és ezzel a gázgyár jövedelme is fokozatosan emelkedett és habár a gázgyár által kimutatott jövedelmet tiszta jövedelmül el nem fogadhatjuk, jövedelmességét mégis annyira kielégítőnek tartjuk, hogy a városi kezelésben teljes biztonsággal várható további fejlődés a gázgyárnak javasolt megváltását *feltétlenül* és minél *sürgősebben* indokoltá teszi. Ezen álláspont megerősítésére

Félórája sincs, hogy elment... kocsit kerített és áthajtott Gyulára... Azt mondta, hogy sürgősen kell beszélni Mitvay Sámuel szürszabóval. Kinek a fiával együtt szolgált.

Negyedóra mulva a két zsandár forspontos kocsin ült és egy jó óra mulva már ott álltak a Misvay szürszabó udvarán. Az atyamester csodálkozva válaszolt a zsandárok kérdésére.

— Hát nem tetszették vele találkozni a vármegyeház-utcában... Nincs negyedórája sem hogy innen elment... Valami sürgős dolga van Kétegyháza, az oláh papnál... az öreg Argyellánál.

A zsandárok délben ott voltak Argyellán tisztelőndő urnál, egy patriálkális szakállú öreg papnál, Persze hogy láttam. Itt szilvoriu-moztunk jó félóráig. Meg is dicsérte a szilvoriu-momat. Csak azt apprehendáltam, hogy nem akart ebédre itt maradni.

— Hova ment?

— Serkadra, a Bajcsy urasághoz...

Bajcsy, egy vidéki kis földbiztos, ki nagyot hallott, hosszasan mondta el, hogy az üldözött ispán mikor érkezett és mikor indult el. Ugy tudja, hogy Szalontára ment... Szalontán is megtalálták nyomát a bekecses,

a mellékletben közöljük a városi kezelésbe jutó gázgyár várható üzleteredményét, a melyekből kitűnik, hogy a gázgyár a város kezelésében a jelentékeny megváltási tőkének törlesztésén felül már az első évben is hoz némi jövedelmet annak ellenére, hogy a köz- és magánfogyasztásra való gáz ára leszállítatik, a gázvilágítás ki fog terjesztetni és megjavíttatik. A további években a togyasztás növekedtével a városi gázgyár jövedelme fokozatosan gyarapszik, úgy hogy a gázgyár nemcsak fejleszthető lesz saját jövedelméből, hanem csakhamar a város jövedelmének gyarapítására is fog szolgálni.

III.

A megváltás módjait a szerződés 18. szakasza határozza meg. Ezen szakasz értelmében Ujvidék város közönsége jogosítva van az összes világítási vállalatot, vagyis a teljes gyártelepet csőhátózáttal és lámpákkal együtt a légszuszvillágítás megkezdése után 15 évvel bármikor magához váltani és háziilag kezelni. Megváltási ár gyanánt a megelőző 3 utolsó üzleti év átlagos tiszta jövedelme tőkésítendő, még pedig a 15-ik év után 6%, a 20-ik után 6,5 %-al, a 25-ik után 7%-al, a 30-ik után 7,5%-al stb.

A szerződés ezen pontja értelmében tehát a tiszta jövedelem képezi a megváltás alapját, miért is elsőrangú fontosságú kérdés a tiszta jövedelem helyes megállapítása. A midőn a város megváltási szándékát f. évi február hó 25-én a gázgyárral közölte, a gázgyár a város megváltási szándékát tudomásul véve, azt az álláspontot foglalta el, hogy a megváltás alapját az 1905., 1906. és 1907. éveknek tiszta jövedelme képezi, a mely szerinte 6% tőkésítéssel adná a megváltási összeget; azonfelül az anyagkészletet, valamint a bérben lévő gázmérőket a könyvekben feltüntetett értékben tartja megváltandóknak.

A gázgyár ezen kijelentésére nézve a következőket jegyezzük meg:

A szerződés 18. szakasza értelmében a megváltás ára gyanánt a megelőző 3 utolsó év tiszta üzleti jövedelme tőkésítendő. A szerződés ugyan nem szabja meg határozottan, hogy a 3 utolsó év a megváltás szándékának bejelentésétől, vagy pedig a megváltás tényének időpontjától számítandó. Minthogy azonban a város a gázgyár megváltását csak akkor határozhatja el, hogy ha a megváltás pontos összegét kellő időben megállapíthatja, mivel továbbá a megváltás szándékának tudomásul vétele után a gázgyárnak módjában áll fenntartási költségek és számos kiadásoknak ideiglenes elhalasztásával a gyártási költségeket csökkenteni és tiszta jövedelmét mesterségesen gyarapítani, a szerződést nem tartjuk másképpen értelmezhetőnek, minthogy a megváltás alapját a megváltás közlésétől számított 3 utolsó üzletév tiszta jövedelme képezheti. Vagyis nem osztozkodhatunk a gázgyár azon felfogásában, mely szerint az 1905., 1906. és 1907. évek tiszta jövedelme veendő a megváltás alapjává, hanem csakis az 1904., 1905. és 1906. évek tiszta jövedelmének középértéke fogadható el nézetünk szerint alapul. A mellékletben csatolt kimutatás szerint a

gázgyár ezen időben tiszta jövedelmét a következő értékekkel tünteti fel:

1904-ben . . .	50.730 korona 07 fillér
1905-ben . . .	53.860 korona 23 fillér
1906-ban . . .	54.043 korona 95 fillér

a három tétel összege 158.434 korona 25 fillér illetőleg egyévi átlaga 52.811 korona 42 fillér.

A gázgyár felfogása szerint 6%-al tőkésítve ezen összeget, az 860.190 korona és 33 fillért teszen. Ha a beszámítandó üzleti évek a gázgyár értelmezése szerint az 1905., 1906., 1907. éveket vesszük számítás alapjává, akkor ezen összeg valószínűleg még valamivel nagyobb lesz, a mennyiben az 1907. év üzleti eredménye az előző évet valószínűleg felül fogja mulni.

Ezzel szemben azonban mi a gázgyár által kimutatott tiszta jövedelmet mint olyat el nem fogadhatjuk, még pedig nem fogadhatjuk el a megváltás alapjává a tiszta jövedelem azon részét, a mely a gázgyár felszerelési üzletéből származik. A szerelési üzlet ugyanis a gázgyárnak üzemével sammféle szerves és szoros összefüggésben nem áll és a mikor a szerződés megváltás iránt intézkedvén, a gázgyár tiszta jövedelmét jelöli ki a megváltás alapjává, akkor csakis a gázgyár üzemének tiszta jövedelme vehető számításba. Nézetünk szerint ez a kérdés még vita tárgyát sem képezheti és legfeljebb abban az esetben volna vitássá tehető, hogyha a szerződés a gázgyárnak szerelés tekintetében kizárólagosságot biztosítana, mert csak abban az esetben képezne a szerződésben biztosított kizárólagosság olyan értéket, melynek megváltását a gázgyár követelhetné. Mivel azonban a szerződés értelmében szereléssel bárki is foglalkozhat, sőt a gázgyár szerelési üzletét a gázgyár jelenlegi tulajdonosa is szabadon folytathatja, a város semmiképpen sem kötelezhető arra, hogy a gázgyárnak szerelési üzletét is megváltsa, mivel hogy a szerelési üzlet mint olyan a gázgyárnak nem is kizárólagos tulajdona, mert a városban más magánvállalkozók is foglalkoznak szereléssel.

A szerelésből eredő tiszta jövedelem címén a gázgyár a következő összegeket mutatja ki:

1904-ben . . .	7700 korona 21 fillér
1905-ben . . .	8583 korona 34 fillér
1906-ban . . .	9114 korona 82 fillér

összesen: 25398 korona 37 fillér egy évi átlagban 8566 korona 12 fillér.

HIREK.

A lausannei nemzetközi szünidei tanfolyam.

A kereskedelmi ismeretek fejlesztésére alakult nemzetközi egyesület a múlt évi augusztus hónapban Milanóban tartott gyűlésén elhatározta, hogy évenként több hétre terjedő tanfolyamot rendez. Minden évben más-más országban olyformán, hogy az előadások az illető állam nyelven folyjanak. Az egyesület választmányának határozata folytán az ezidei tanfolyamot a Svájc francia részének közép-pontjában, Lausanneben rendezték a köztársaságnak, Vaud kantonnak és a városnak anyagi támogatása mellett. A tanfolyam két részből áll: a július 29.-től aug. 10.-ig tartó része jobbára a hallgatók francia nyelvismereteinek kibővítésére, mélyítésére szolgál és kizárólag lausannei tanárok vezetése alatt a kereskedelmi főiskolában folyik le, míg az aug. 12.-től szept. 7.-ig tartó szakasza az egyetemen folytatódik és a kereskedelmi ismeretekkel, ezeken tanítási módszerével foglalkozik, összekötve Svájc nemzetgazdasági és politikai viszonyainak ismertetésével és az ország nevezetesebb ipartelepeire való tanulmányi kirándulásokkal. Az itt előadó tanárok sorában Európa kulturálművészetének hírnevesebb pedagógusai és nemzetgazdasáival találkozunk.

A hallgatók (számszerint 43), nemzetiségük szerint meglehetősen tarka képet nyújtanak s foglalkozásuk szerint többnyire kereskedelmi iskolai tanárok és igazgatók, ezenkívül egy törvényszéki elnök s néhány bankhivatalnok. Magyarok hatan veszünk részt a tanfolyamon (igen szép arányszám), mégpedig — e sorok írójának kivételével — személyenként 400 korona állami ösztöndíjjal.

A tanfolyam első ciklusának berekesztése alkalmából Szemere Gábor, az ujvidéki felsőkereskedelmi iskola tanára választékos francia

kucsmás embernek. Nagyváradon is egy nappal később, Belényesen is... Mindenütt előttük járt, de elfogni nem tudták.

Ez az embervadászat a jóindulatu zsandárt is izgalommal, dühvel, töltötte el. Az ember-telen toglalkozás megfosztotta nemesebb tulajdonaitól. Szitkozódott, káromkodott...

— Ha utolérem, agyonlövöm, mint a kutyát.

De nem érte utól... Az erdélyi határon elenyészett minden nyom... A két zsandár agyonhajszolva elkeseredve tért vissza a kétheti eredménytelen embervadászathoz.

Az üldözött szabó egy nappal hamarabb ért vissza. Lelkesség sugárzott az arcáról. Érezte, hogy hőstettet vitt véghez.

Késő este volt, mikor beállított Ilkeyék házába. Átadta a kisasszonynak a kucsmát és bekecsét. Hálásan szorongatták a kezét. Az öreg Ilkey megölelte.

— Derék fiu vagy öcsém.

A fiatal szabó nagyott sóhajtott.

— Kénytelen voltam az lenni, mondotta szemét lesütve, mert az áruló a feleségem nagybátyja volt, ha elfogták volna, akkor agyonlöttem volna a spiclit...

nyelven a következő szavakat intézte azon vezető tanárokhoz, akik a tanfolyam második részében nem működnek közre:

Mélyen tisztelt Uraim!

Utóljára gyűltünk itt egybe ma, amikor a szünidei nemzetközi tanfolyam első részét befejeztük. El nem mulaszthatom, ez alkalommal a résztvevők s különösen honfitársaim nevében legmélyebb köszönetünket nyilvánítani Önöknek igen tisztelt Uraim, odaadó fáradozásukért, amelylyel bennünket mostani tanulmányaink ösvényén vezetni, többé-kevésbé bizonytalan lépéseinket annyi szakértelemmel, de annyi türelemmel is, irányítani szivesek voltak. Egy morálista az angolokról ezeket mondja: Adjatok az angolnak fejszét, feleséget és bibliát, s ő meghódítja a világot. Engedjék meg mélyen tisztelt Uraim, hogy a magam részéről öszintén, minden hízélgés nélkül azt mondhasam: Adjatok a svájcinak alkalmat, hogy megmutathassa szellemi, erkölcsi rátermettségét és ő irányítani fogja az emberiséget az erkölcsi, a szellemi haladás útján. Mi idegenek, akiknek közvetlen alkalmunk volt magunknak ítéletet alkotni Önöknek ezen rátermettségéről, amidőn nemsokára visszatértünk otthonunkba, fennen fogjuk hangoztatni itt szerzett benyomásainkból fakadó meggyőződésünket az Önök nemes hazájáról, a szabadság és a haladás rajongó szeretetéről, mintaszerű intézményeiről, különösen közoktatásuk magas színvonaláról, amely távoli nemzetek sarjait vonzza ide fényével és éltető melegével. Magamat és társaimat szíves jó emlékkébe ajánlva ismételtelen köszönetet mondok Önöknek igentisztelt Uraim s kívánom, hogy a gondviselés Önöket igen soká tartsa meg nemes hivatásuknak.

A tanári testület nevében *Blaser* tanár köszönte meg mélyen meghatva az elismerésnek ezen őszinte szavait kiemelve, hogy a magyarság is mily tekintélyes mértékben veszi ki részét a művelődés munkájából.

Lausanne, 1907. aug. 11.-én.

Korda József
ujvidéki polg. isk. tanár

Ünnepl istentisztelet. A király születésnapja alkalmából ma vasárnap délelőtt 10 órakor a beltéri róm. kath. templomban linnepi istentisztelet lesz, melyen, — úgy mint a kedden délelőtt 9¹/₂ órakor Szt. István-nap alkalmából ugyanott tartandó istentiszteleten, — hatóságaink teljes számban fognak megjelenni

Szerkesztőségünk köréből. Medvetzky Imre dr., lapunk társzerkesztője csütörtökön fegyvergyakorlatra Szegedre, vonult be.

Életmentő honvédek. A m. kir. 6. honvéd gyalogezred 10. századában szolgáló *Sass Gyula* tizedes és *Simonovics Márton* őrvezető f. hó 13-án délután életük kockázatásával megmentettek egy leányt a vízbe fullástól. Ugyanis fenti napon a 10. század a Duna melletti gyakorlóteret gyakorlat. Gyakorlat után *Hermann Rész* főhadnagy elrendelte, hogy a legénység megfürdjék a Dunában. Midőn megfürdöttek és már öltözködni kezdtek, tőlük körülbelül 4-500 lépéssnyire levő ruhamosó asszonyok segítségkialtása hallatszott. *Sass Gyula* és *Simonovics Márton* azonnal futva oda siettek és látták, hogy a nagy Duna ág sodra elkapott egy leányt és már jó messzire vitte. A derék honvédek egy pillanatra sem habozva, dacára annak, hogy 4-500 lépést futottak, azonnal utána ugrottak. *Sass* tizedes elkapta a leányt, de ki lévén merülve, alig tudta magát terhével a víz felszínén tartani, mire *Simonovics* őrvezető odaérkezett és együttesen hozták a partra az elélt leányt, kit azután *Hermann* főhadnagy utasítása szerint eszméletre térítették. A megmentett leány körülbelül 13-14 éves és *Antal József* ujvidéki napszámos leánya. A derék életmentőket századparancsnokuk a legénység előtt kitüntetőleg megdicsérette.

Ellopott kosarak. *Löwy Simon*, ujvidéki lakos tegnapelőtt panaszt tett az ujvidéki rendőrségnél. Előadta, hogy *Szamek Adolf*, bazini gyümölcskereskedő e hó 6-án 30 köteg 300 drb kosarat küldött az ő címére Ujvidékre, hogy azokba a vásárlandó gyümölcsöt csomagolja. *Löwy* a kosarakat a futaki utca 56. sz. a. házában levő raktárhelyiségben helyezte el. *Jóth Györgyné*, szül. *Pardoviczki Katalin*,

ujvidéki bevásárló a raktárhelyiségből 5 köteg 50 drb kosarat 25 korona értékben elvitt és azokba gyümölcsöt csomagoltatott és *Márton István*, kassai gyümölcskereskedő címére küldötte el. Rendőrségünk a feljelentés folytán nyomban Kassára táviratozott és a még kézbesítlenül a vasúti állomáson volt 15 drb kosarat lefoglaltatta. *Jóth Györgyné* ellen lopás miatt az eljárás folyamatba tétetett.

Tolvaj kereskedőség. *Flesch és Vermes*, fűszerkereskedők panaszt tettek a rendőrségnél, hogy ismeretlen tettes az udvarból a pincébe nyíló nyitott csapajtón át a pinceajtó zárjának feltörése után a pincébe hatolt és onnan 2 üveg fehér bort 12 korona, 1 üveg konyakot 5 k. 60 f., 1 üveg megyszeszt 6 korona, 1 üveg málnaszörpöt 5 korona értékben, több rúd szalámit, 3 doboz *Stollwerk* cukrot stbt. lapott el. A rendőrség a tettest *Kerecski Száva* alkalmazás nélküli kereskedőség személynél kinyomozta, aki az ellopott italokat és ennivalókat a *Flesch*-cég egyik inasával a Fazekas utca 4 alatti lakásán vigan elfogyasztotta. A rendőrség az ügyet bírósághoz tette át.

Égő szalmakazal. Csütörtökről péntekre virradó éjjel, hajnali 1/3 órakor *Szlankamenac* *Györgynek* Battyány-utca 14. sz. alatti házában udvarában levő szalmakazal eddig kiderítetlen módon kigyuladt. A szomszédok és házbéliek a tüzet eloltották. Tűzoltói közbelépésre már nem volt szükség. Az elégett szalma nem volt biztosítva. *Waller Vilmos* ügyeletes rendőrkapitány a tűz eredetének okát kipuhatólandó, a vizsgálatot megindította és azt hiszi, hogy a tűz gyújtogatástól eredt.

Ismét veszett kutya. Vasárnap egy veszettségre gyanus eb megharapta *Drahótzki József*, ujvidéki szijgyártót. A kutya, mely *Drahótzkit* alsó végtagjában harapta meg, elfutott és így egészségi állapota állatorvosilag megvizsgálható nem volt. *Friedmann Mór*, m. kir. városi állatorvos előterjesztésére *Drahótzki Józsefet*, a budapesti Pasteur intézetbe küldötték fel.

Szerencsétlenül járt százados. *Geyer János* csendőrszázados hosszú időn át volt az ujvidéki csendőrszárny parancsnoka. Néhány hónappal ezelőtt Máramaroszigetre helyezték át. *Geyer* csendőrszázados új állomáshelyén néhány nap előtt tragikus módon halt meg. *Geyer* szenvedélyes sportsmann volt, aki főleg a lovaglósportot kedvelte, sokat lovagolt és élszeretettel kocszott. Ezen kedvtelése közben szerencsétlenül járt. Kilovagolt és lova egy sebesebben haladó automobil zajától megbokrosodott, lovasát levetette, a ki a szerencsétlen eséstől agyrázkódást kapott és pár órai szenvedés után meghalt. *Geyer* csendőrszázados tragikus esete bizonyára Ujvidéken is mély részvétet fog kelteni.

A hatóság félrevezetése. *Jesanov Zsárkó* ujvidéki lakos és drágalatos neje szül. *Letics Katicza* szép családi életet éltek, csak a bizalom sántikált náluk, ugyanis egymás elől mindent el kellett zárniok, nehogy a másik elemelje. Az asszony egy fekete bőrtárcában, 2 drb 100 koronás, 3 drb. 20 koronás és 1 drb. 10 koronás bankjegyet és egy hevért pejlőlóról szóló járlatot a szekrényében rejtett el. Néhány nappal ezelőtt a nő bevásárolni ment és amikor visszatért, meglepetve tapasztalta, hogy a bőrtárca pénzestől együtt eltűnt. Feljelentést tett a rendőrségnél, amely a vizsgálatot megindította. Pár nap előtt az asszony rájött, hogy a házi tolvaj senki más, mint az ő kedves ura. De azért az „ismeretlen tettes“ ellen tett feljelentését nem vonta vissza. *Bloch* rendőrelőnök kinyomozta, hogy a tettes maga a ház ura és az asszony bevallotta, hogy biz azt ő napok óta tudja. A rendőrség a hatóság félrevezetése miatt az asszony ellen az eljárást megindította és az ügyet a járásbíróshoz tette át.

Az amatőr bánata. Egy rumai társaság pénteken Ujvidékre rándult át és ha már itt voltak, Péterváradra is elmentek. Itt a társaság egyik fiatal gyógyszerész tagja a várról fényképfelvételeket eszközölt. Minthogy ez tiltva van, egy katona a fiatal embert elfogta és egy pétervárad rendőrnök átadta, aki a fiatal amatőr-fényképészt Ujvidékre kísérte. Itt igazolásra szólították fel, de mert igazolni nem tudta magát, kocsin Péterváradra kísérték, hol két pétervárad ismerőse igazolta. Ezután szabadlábra helyezték.

Durva segéd. A *Zikmund* gépgyár *Pintér Benedek* nevű segédje tegnapelőtt a gyár két inasát játszás közben tetten ért, ami felett a durva segéd annyira felháborodott, hogy *Marity György* inast kék és zöldre verte. A megvert inas *Wagner Károly* dr. orvosi látelével a durva segéd ellen a rendőrségnél panaszt tett.

Legközelebbi számunk. A keddi Szent-István-napi nemzeti ünnep következtében tartandó általános munkaszünet folytán lapunk legközelebbi száma szerda reggel helyett csütörtök reggel fog a rendes időben megjelenni.

A zsidó templom segélyezése. Ujvidék törvényhatósági bizottsága egyik utóbbi közgyűlésén egyhangulag kimondotta, hogy az épülő új zsidó templomhoz 20 ezer korona segéllyel járul hozzá. Megirtuk, hogy a belügyminiszter ezt a határozatot, — *formai okokból*, — megsemmisítette. A csütörtöki közgyűlés fog ezzel a kérdéssel újlag foglalkozni és kétséget nem szenved, hogy újra megszavazza azt az összeget, mely annál indokoltabb, mert a város eddig is, minden templomépítéshez nagyobb összeggel járult hozzá. — Ezzel egyidejűleg, — amint értesültünk, — a közgyűlés kérni fogja a minisztert, hogy a több hónap előtt hozott azon határozatát, mely az ujvidéki római római katolikus plébániának 50 hold föld ingyenes átengedését határozta el, hagyja mielőbb jóvá.

Ankét iskoláügyben. *Balla Aladár* dr., főispán, aki minden városi ügyet meleg szeretettel karol fel, — amint annak idején megirtuk volt, — felvetette azt a helyes, okos és a polgárságra üdvös eszmét, hogy mondja ki a város, hogy a felekezeti népiskolák részére a város által adott eddigi segélyt, — mely az összes pótdók 58%-át teszi ki, — 1908. szeptember 1.-étől kezdve megszünteti, amiáltal az a szükség áll elő, hogy a hitfelekezetek lesznek kötelesek iskoláikról gondoskodni, míg azok a hitfelekezetek, melyek erre képesek nem volnának, azoknak iskoláit államosítani fogják. Ezáltal a polgárság vállairól tetemes teher kerül le. Ezügyben *Balla Aladár* dr., főispán a hitfelekezetek fejeit és 22 törvényhatósági bizottsági tagot, vagyis összesen harmincat holnap hétfő délután 4 órára a főispáni irodába ankétára hívta meg.

Vasúti állomásunk kibővítése. A *Határőr* már ismételtelen megirta volt, hogy az ujvidéki vasúti állomást rövidesen ki fogják bővíteni. Azóta a kérdés már dűlőre jutott. *Kosuth Ferencz* kereskedelmi miniszter a kibővítéssel járó költségeket a nagy beruházási kölcsönbe felvette, amely összeg a másfél millió koronát meg fogja haladni. *Tolnay Kornél*, a bpesti jobbpárti tüzletvezetőség főnöke műszaki és forgalmi vasúti szakemberekből álló bizottsággal pénteken Ujvidékre érkezett és a kibővítendő állomást személyesen is megtekintette. A bizottság a terveket végképen jóváhagyta, úgyhogy a kibővítést még az idén ősszel megkezdik.

Ujvidék gyümölcskereskedelme. Ujvidék egyre fejlődő gyümölcskereskedelméről igen érdekes adatokat sikerült megtudnunk. Az ujvidéki vasúti állomáson ezidén augusztus 15-éig bezárólag 5 millió 550 ezer kiló gyümölcsöt és zöldséget adtak fel, ami oly tekintélyes és nagy mennyiség, mely Ujvidék gyümölcskereskedelmét Magyarországon méltán az elsők közé helyezi. Ha még tekintetbe vesszük, hogy igen nagy mennyiségű gyümölcsöt és zöldséget hajón szállítottak el, nem túlozunk, ha az idei forgalmat tekintve azt állítjuk, hogy Ujvidék ma már legelső gyümölcspiaca.

Szüreti mulatság. Az ujvidéki polgári céllövész egyesület holnap vasárnap, augusztus 18-án a lőkertben szüreti mulatságot rendez.

Bérbeadandó vadászterület. A kiszácsi vadászterület jövő évi január 1.-étől kezdve hat évre bérbeadandó.

Honvédeink harcserű lövészete. A helyben állomásozó m. kir. honvédszászlóalj f. hó 22-én és 23-án harcserű lövészetet tart.

Épülő Ujvidék. *Korokmai János* és *Szabó József* a Téglá utcában négy üres házhelyen négy földmives lakóházhoz, *Osáki Sándor*, a Téglá-utca 24. alatt építendő új házhoz és *Gassner János* és *Irsai* a gyártelepen levő gyárak megnagyobbításához építési engedélyt kértek.

Ha nem is ingyen, de mégis jól és olcsón akar vásárolni, úgy ne mulassza el **STEINER GYULA** férfi- és női-divatruházat az „Arany almához” hoz, Ujvidéken, Fő-utca 19. sz. alatt („Mödlingi cipőgyár” raktárával szemben,) megtekinteni, ahol is az összes szakmába vágó cikkek, u. m.: férfi- és női-fehérműk, nap- és esernyők, harisnyák, nyakkendők, bőr- és szövött-keztük, csipkék, szallagok, női-kézimunkák és kézimunka-kellékek stb. a legnagyobb választékban kaphatók.

Távozz egészségben. A napokban történt. Egy derék gazdaember elhalálozott. Joraváló ember volt, aki szerette a feleségét, marháját és barátait. Hát tisztességgel eltemették. Eljöttek a gazdák, ismerősök. A pap is elmondta már imáját, könnyek is voltak jócskán az asszonykép szemében és éppen le akarták eresztetni a koporsót, midőn e őáll egy javakorban levő paraszt ember, régi ismerőse az elhunynak s imígyen kezd beszélni:

— Nem születtem papnak, hát nem is tudok prédikálni, de bizony azért csak mégis bucsuzkodnom kell tőled, kedves bátyám. Csak azt mondom: Becsületes ember voltál, távozz egészségben!...

Azzal szerényen visszavonult a gyászolók közé.

Politikai főmunkatárs: Kalmár Antal dr.

Felolós szerkesztő: Mayer József.

Társzerkesztő: Medvetzky Imre dr.

Nyilt-tér.)*

Igen tisztelt szerkesztő Ur!

Évek óta Ujvidéken, amikor üzletileg lekerülök, az Erzsébet-szállodában lakom, és így most is ott vettem lakást Szokásom reggelinél családomat egy levelező-lapon hogyléte-mről értesíteni mindennap, így tettem volna ma is, de megakadályozott annak tulajdonosa, azaz megtiltotta a pincérnek, hogy utazónak reggelinél tentát, tollat adjon. Hozzámentem s kérdeztem az okát? Én vendég vagyok és jogom van ezt kérni. Ő erre azt felelte, hogy elsősorban neki van ott joga.

Kérem utazó kartársaimat, meddig hagyják magukat ilyen pökhendi embertől molesztálni? Az hiszem, ha mi elkerüljük szállodáját, akkor majd ő is alább adja.

Ujvidék, 17./VIII. 1907.

Tisztelettel
Lang Sándor,
kereskedelmi utazó.

*) E rovathban közölteért nem vállal felelőséget a szerkesztő-ég.

Egy modern üzlethelyiség

lakással együtt, a mai kívánalmaknak teljesen megfelelő, az ujonnan épült Winkle-házban kiadó. Bővebbet

KUBORCZY cukrászda.

Boros hordók

ujak és használtak 6—40 hektoliterig olesó áron eladók

Schwarz Testvérek

fakereskedők,

Ujvidék, Haltér 12.

6—2.

HIRDETMÉNY.

Alulírott úrbéri választmány **Zsablya** község határának tagosítására vonatkozó mérnöki munkálatokra pályázatot hirdet.

A tagosítás alá eső földterület körülbelül 10000—12000 holdra tehető.

Felkéretnek azon okleveles mérnökök, a kik ezen tagosítási mérnöki munkálatokat elvállalni óhajtják, hogy erre vonatkozó írásbeli ajánlataikat, valamint mérnöki képességüket igazoló okmányokat és egyéb erre vonatkozó bizonyítványaikat folyó évi szeptember hó 1-ig az alulírt úrbéri választmányhoz nyujtsák be.

A később beérkezett ajánlatok figyelembe nem vétetnek.

Zsablya, 1907. évi augusztus hó 10-én.

56. 3—2 ÚRBÉRI VÁLASZTMÁNY.

AZ

Ujvidéki Hitelszövetkezet

mint az „Országos Központi Hitelszövetkezet” tagja című pénzügyi igazgatósága

a betétek utáni kamatot 5%-ra emelte fel, kölcsönt azonban 7%-kal folyósít.

Ezen szövetkezet helyisége a Szt.-Rókusi iskolaépület.

2—2.

Eladó telep.

Egy hold jól telepített szőlő 2 szép új épülettel, melyek egyikében 2 szobából és 1 konyhából álló lakás, másikában istálló van, elköltözés végett jutányos áron eladó. Bővebb felvilágosítással szolgál tulajdonos

Bódi Mihály

49. 2—2.

Árpád-utca 4.

Hirlapi subpränumeratio!

A „ROYAL” szállodában különféle komoly és vigtartalmú napi, illetőleg hetilapok kerülnek eladásra, u. m.:

Pesti Hirlap, Magyarország, Magyar Hirlap, Bosszem Jankó, Kakas Márton, Magyar Figaró, Vasárnapi Ujság, Pester Journal, Politisches Volksblatt, Pester Lloyd, Freie Presse, Fliegende Blätter és más ujságok.

55. 3—2

Répa-Mag

óvári, obendorfi kenderorg javított óriás Duppani zab. Dollár zab, Székely és kora amerikai lófogú tengerik Karós és törpe babok. Gyorsfejlődési Poland-china

Magyar-bikák

kan-malacok, Pekingi gácsérok. Lámpanélküli költőgépek Pekingi kacsa-, emdei lud-, fehér és fekete Orpington toljásokra előjegyzéseket elfogad

gróf TELEKI ÁRVÉD

drassól uradalmi intézősége. u. p. Konoza.

T. cz.

Van szerencsém ezennel becses tudomására hozni, hogy az

„ELSŐ MAGYAR

Általános biztosító Társaság”

ujvidéki főügynökségét

átvettem és irodámat Winkle-féle palotában megnyitottam.

Társaságunk biztosít tűz, jég, szállítvány és betöréses lopás ellen, továbbá köt életbiztosításokat a legkedvezőbb módozatok szerint.

A midőn szolgálataimat ez irányban felajánlom, kérem, hogy engem becses bizalmával megtisztelni sziveskedjék.

Ujvidék, 1907. augusztus havában.

kiváló tisztelettel

Will Gyöző

az Első Magyar Általános biztosító Társaság

46. 6—5.

főügynöke.

Uj boroshordókat

ajánl 25 litertől fölfelé

Wachtl Imre

kádár, okleveles szőlő és pincekezelő.

Ujvidék Fetőfi-utca 8. sz.

15—8.

saját házában.

Helyiség változtatás.

A Wagner-féle ház átépítése miatt a helybeli piacon 1861 óta fennálló könyvkereskedésemet f. évi február hó elején a Futtaki-utca (II. Rákóczi Ferenc-út) 12. száma alatt levő saját házámba helyeztem át.

Ez alkalommal ajánlom a mélyen tisztelt közönségnek gazdagon felszerelt raktáromat, ugymint: könyveket, levél-, író- és rajzpapírokat, irodai és rajzfelszereléseket, üzleti könyveket, noteszeket fényképező cikkeket, a legelőnyösebb áron.

Kiváló tisztelettel

Herger Ágoston.

! Törekvő emberek ! figyelmébe.

T. SZÜCS MIHÁLY és TÁRSA cég NAGY-VÁRADON, Fűzes-fatelep 3. sz. alatt ajánlja új alaku és igen célszerű törvényesen védett saját rendszerű hornyolt cement tetőcserép-kézigépeit, cement és homok keverékből előállítandó igen szilárd tetőcserép gyártására, mely által homokos vidéken, vagy homokos folyó közelében kevés befektetéssel nagy jövedelmet biztosító üzlet létesíthető.

Nagyobb mennyiségű üzleti gyártáshoz gépeinket társul is elme gyünk.

Építésszek és uradalmak saját használatra is gazdaságosan gyártathatják, mivel a gépek hordozhatóak és bárhol fellálíthatók, az üzlet bekezdésére legalkalmasabb az őszi idő.

Kérjük mielőbb érdeklődni, bővebb értesítést személyesen vagy levél útján fenti cégtől beszerezni sziveskedjék, hol a gyártás módja, a kész cserép és az azzal eszközölt tetőfedés is megtekinthető.

50. 10—2.

Íróasztal,

szolid és olcsó, jól elzárható fiókokkal megvételekre kerestetik a „Határőr“ kiadó-hivatalában.

Bátorkodom a n. é. közönség becses figyelmébe ajánlani, helyben **Uri-utca 7. szám** alatt (Winkle-féle új palotában) egy férfidivatáruházat nyitottam

LÖWY IZIDOR

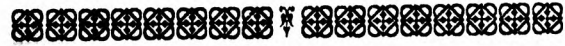
néven, melyben a legizlésebb s legdivatosabb cikkek szolid szabott árak mellett kaphatók, kiemelendők a híres „Ita“ meg **Borzalino** kalapok továbbá finom fehérneműk, uti bőröndök stb. e szakmába vágó cikkek.

Kérem a n. é. közönséget fiatal válatomat pártfogásba venni, s becses látogatásaikkal megtisztelni.

Kiváló tisztelettel

29. 5-5.

Löwy Izidor.

Női- és férfi-divatüzlet!

Van szerencsém legalázatosabban értesíteni a nagyérdemű közönséget, hogy a helybeli piacon, **Fő utca 3. szám** alatt (azelőtt Mogán-féle üzlet) egy

női- és férfi-divatüzletet

nyitottam és bátorkodom a t. vevőimnek a legujabb izlés szerint berendezett nagy raktáromat legmelegebben ajánlani.

Üzletemben tartom a legizlésebb és lelegezánsabb tárgyakat **női szoknyákban és egész ruhákban**, mind a legujabb szabás szerint, divatos angol és francia szövetekből és vásznakból.

Különösen bátor vagyok figyelmeztetni nagy válnsztékomra **női bluzokban**, még pedig: **selyem-, szövet-, zephir-, vászon- és batizthól** a legdivatosabb façon és a lelegezánsabb izlés szerint.

Kiszolgálásom pontos lesz és nagyon előzékeny, szigoruan szerényen mérsékelt árak mellett.

Legalázatosabban kérem, méltóztassék engem meglátogatni.

Kiváló tisztelettel

Momirovits P. N.

3 régi szó... 3 új szó...

Altvater

Altvater

Gessler

Gessler

Jägerndorf

Budapest

SCHWARZ JÓZSEF

saját termelésű szerémi hegyi borai zárt palackokban és 56 liternél nagyobb hordókban a következő árakon kerülnek eladásra:

Palackborok árai:

adóval együtt:

Prima fehérbor	3 éves	literként	K 0.70
schiller	3	"	" 0.70
rizling	3	"	" 0.80
furmint (mozeli)	3	"	" 1.-

A borok árai hordókban:

adóztatlanul:

Prima fehérbor	3 éves	100 literenként	K 50.-
schiller	3	"	" 50.-
rizling	3	"	" 60.-
furmint (mozeli)	3	"	" 70.-

Rendelések **Schwarz Testvérek** irodájában, **Haltér 12. sz.** és **Futaki-utca 46. sz.** alatt a pincemesternél is eszközölhetők, ki azokat naponta bérmentve házhoz szállítja.

Fiatalabb évfolyamu borokról, hordókban való vételnél szívesen szolgálók legjutányosabb árjegyzékkel.

Villand testvérek

a világ egyik legnagyobb és legmodernebb czirkusza

f. hó 17-én reggel 8 órakor 22 vasuti kocsiból álló különvonattal érkezik Ujvidékre és már

szombaton f. hó 17-én este 8 órakor tartja a szénatéren

diszes megnyitó előadását.

Szerződöttve vannak a világ legjobb erői. — 45 ló, 5 elefánt, kutyák s több más állat tarkítja a czirkusz istállóját. — Itt még soha nem látott világhírű attrakciók.

Bővebbet mutatnak a falragaszok.

Vasárnap és ünnepnapokon, úgy szintén csütörtökön 2 előadás.

☞ Délután 4 órakor. ☞

☞ Este 8 órakor. ☞

Esti műsor.

ÜNNEPI ELŐADÁSOK.

Az összes helyeken félhelyárakkal.

HELYARAK: Páholyülés 4 kor. — Zártszék 3 kor. — Körszék 2 korona.

I. hely kor. 1.60. — II. hely kor. 1.20. — Karzat 60 fill.

Jegyek már most válthatók HERGER ÁGOSTON könyv- és papír-kereskedésében.

SCHOMANN JÁNOS

OKLEVELES KŐFARAGÓ-MESTER. — CEMENTLAPGYÁROS.

Készítek minden kőfaragó és terrazzo munkákat.

A t. közönségnek figyelmébe ajánlom

TEMETKEZÉSI VALLALATOMAT

mely ujonnan lett berendezve, semmi költséget és áldozatot nem sajnálva a legmodernebb stílusban.

☞ Főraktárom: DUNA-UTCA 21. sz. ☞

AZ

A

A F

ujság,

értésülé

szerb ra

mulva

lépni.

Az

amenny

nap a

szerden

A 2

ganuma

cára is

lalkozik

horvát

cikkben

netével

vezérlő

ülése s

A radil

és Dr.

viselve

gorac é

tot ped

szerb é

tozir é

A gyül

nökölt.

radikál

kilépés

latkoza

„A te

választ

A s

már a

zottság

szerb é

Tis

Sze

világ.

jóságos.

biróság

sülve,

szépség

szembe

— a n

nyugod

lévő va

a szörn

szék fo

kezdet

Ko

még ki

sen lát

papána

nek 6

szebb